

KNIVSTA KOMMUN

NATURVÄRDE SINVENTERING

PINGLASTRÖM – INFÖR DETALJPLANEARBETE

2017-09-06

wsp

NATURVÄRDE SINVENTERING

Pinglaström – inför detaljplanearbete

Knivsta kommun

KONSULT

WSP Environmental Sverige

Dragarbrunnsgatan 41

753 20 Uppsala

Besök: Dragarbrunnsgatan 41

Tel: +46 10 7225000

WSP Sverige AB

Org nr: 556057-4880

Styrelsens säte: Stockholm

<http://www.wspgroup.se>

KONTAKTPERSONER

Måns Svensson

010 – 722 79 11

mans.svensson@wspgroup.se

Christina Borg

010 – 722 69 11

christina.borg@wspgroup.se

UPPDRAGSNAMN
Pinglaström

UPPDRAGSNUMMER
10251439

FÖRFATTARE
Måns Svensson

DATUM
2017-09-06

ÄNDRINGSDATUM

INNEHÅLL

1	INLEDNING	5
1.1	INVENTERINGSOMRÅDET	5
2	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	6
3	RESULTAT AV INVENTERINGEN	6
3.1	BESKRIVNING AV DELOMRÅDEN	7
3.2	OMRÅDEN MED JÄTTELOKA	7
4	REFERENSER	9

1 INLEDNING

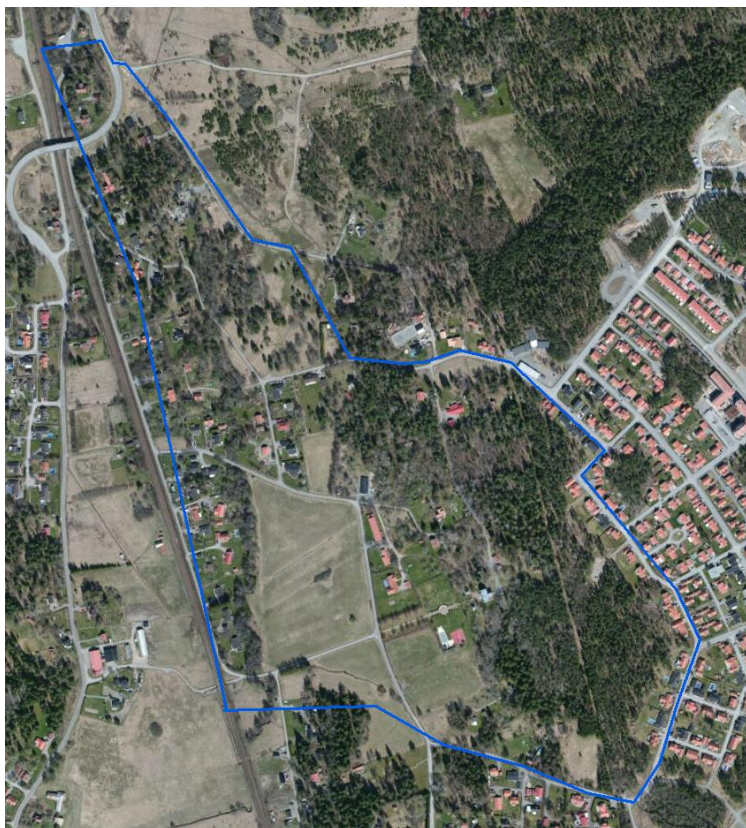
I samband med kommande detaljplanearbete i norra delen av Alsike har WSP Sverige AB fått i uppdrag av Knivsta kommun att utföra en naturvärdesinventering av områden vid och i anslutning till Pinglaström som kan komma att beröras av den kommande detaljplanen. En fältinventering genomfördes den 20 juni 2017 av Måns Svensson. Resultatet av denna inventering samt sammanställning av befintlig information rörande aktuellt område presenteras i denna rapport. Rapporten har granskats av Christina Borg.

Syftet med en naturvärdesinventering är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och bedöma vilka naturvärden dessa har. Identifierade områden redovisas i rapporten liksom en bedömning av eventuell påverkan vid en exploatering. Metodiken som använts beskrivs i Bilaga 1.

Rapportens mål är att belysa naturvärdena och ge rekommendationer för att minimera risken för att negativa konsekvenser uppstår. Den betydelse som exempelvis markerna i inventeringsområdet har för andra värden som rekreation eller kulturhistoria, ligger utanför denna inventering.

1.1 INVENTERINGSOMRÅDET

Inventeringsområdet ligger i norra delen av Alsike och avgränsas av Boängsvägen i väster och Norra Alängsvägen-Källbacken-Målgårdsvägen-Torpkällevägen i öster (se Figur 1). Det innefattar ett stort antal villaträdgårdar, ett par skogspartier och i söder en del åkermark. Villaträdgårdarna inventerades inte. Tyngdpunkten lades på att inventera längs Pinglaström, medan resten av området är översiktligt inventerat.

Figur 1. Inventeringsområdets avgränsning i Alsike, Knivsta kommun.

2 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Generellt bär området prägel av sin närhet till bebyggelse. Med undantag av ett mindre lövskogsparti i norra delen av inventeringsområdet identifierades inga områden med särskilda naturvärden. Att anlägga en gångväg eller liknande i anslutning till detta lövskogsparti bör inte hota dessa naturvärden, förutsatt att man inte avverkar mer än enstaka träd. De skogsområden som finns i sydöstra kanten av inventeringsområdet är igenväxande hagmarker eller produktionsskog och några områden med särskilda naturvärden avgränsades inte där. Längs med Pinglaström förekommer jätteloka på flera platser. Den bör bekämpas, särskilt om området planeras att ytterligare tillgängliggöras för allmänheten.

3 RESULTAT AV INVENTERINGEN

Inom inventeringsområdet finns inte del av biotopskydd, nyckelbiotop, naturreservat eller områden som omfattas av Miljöbalkens §7. Det finns ett antal tidigare registrerade artfynd inom delområdena eller i anslutning till delområdena i Artportalen (sökning 170616). De naturvårdsintressanta fynden består av ett fynd av hasselticka och ett av kandelabersvamp, båda norr om Vrå herrgård. Dessa arter kan finnas kvar, men sågs inte vid inventeringen och områdena de hittades i avgränsades inte som områden med särskilda naturvärden. Det finns ett särskilt värdefullt träd registrerat inom inventeringsområdet i Trädportalen, en rönn som står i en villaträdgård på Boängsvägen 52 (sökning 170616).

Figur 2. Avgränsningen för delområde 1 (röd linje) vid Pinglaström (vänstra bilden). Delområdet består av lövskog runt Pinglaström (högra bilden, se även framsidans bild).

3.1 BESKRIVNING AV DELOMRÅDEN

Delområde nr 1 – Mindre skogsparti vid Pinglaström, öst om Fornåsavägen

Naturvärdesklass: Visst naturvärde

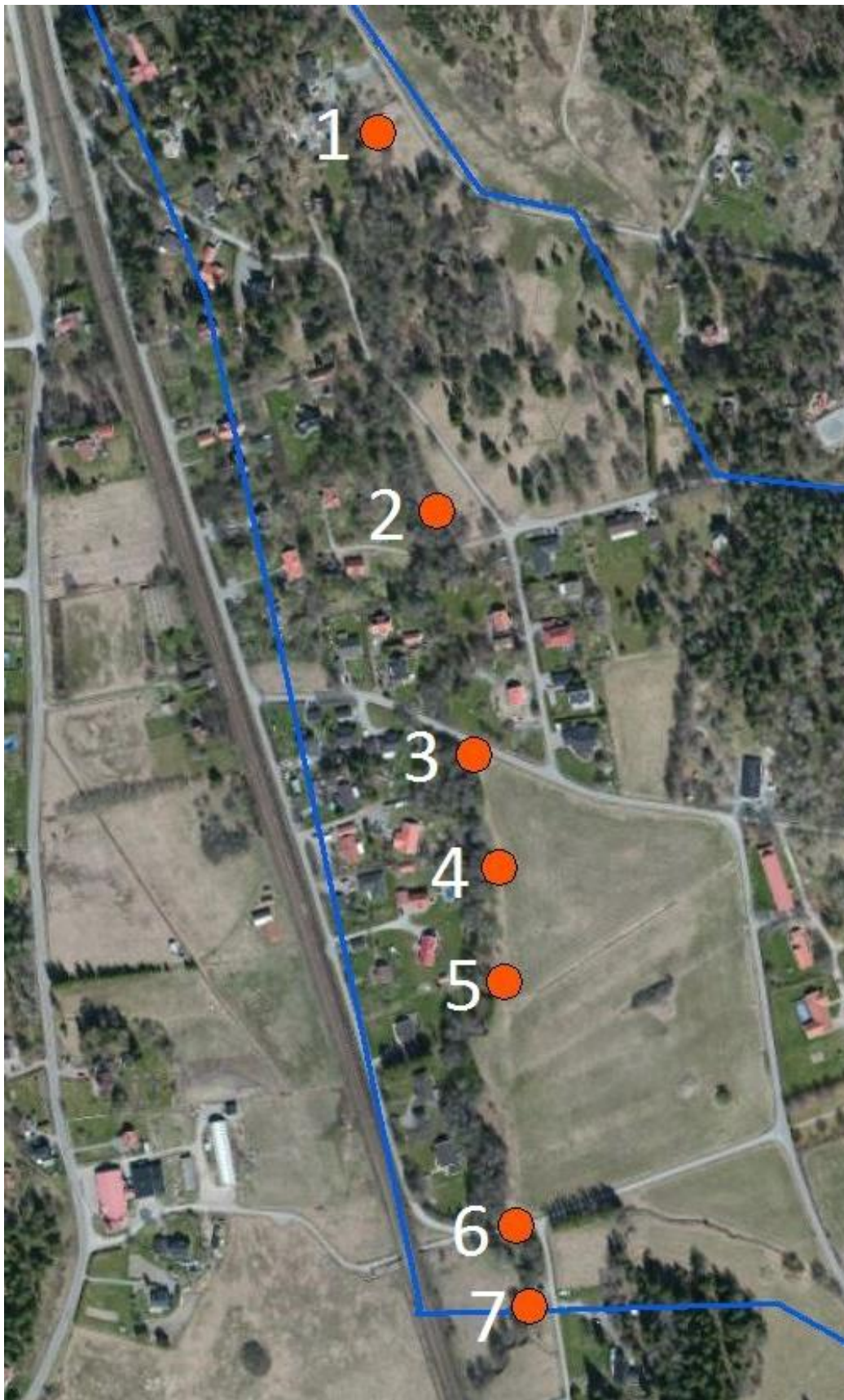
Beskrivning: Delområdet består av ett mindre lövskogsparti (Figur 2) med viss olikåldrighet och måttliga mängder död ved. De äldre träden är huvudsakligen klibbal, lönn och sälg, men även björk och en grov tall. Buskskiktet domineras av trädgårdsväxten snöbär. Markskiktet bär också prägel av närheten till villaträdgårdar med, förutom bar jord och lövförna, kirskaål, krollilja och akleja. Enstaka små exemplar av jättebjörnloror förekommer också. Området bedöms ha ett visst biotopvärde i kraft av varierad lövskog och olikåldrighet kombinerat med närheten till rinnande vatten. Därmed bedöms området sammantaget ha ett visst naturvärde.

3.2 OMRÅDEN MED JÄTTELOKA

Det finns flera förekomster av jätteloka *Heracleum mantegazzianum* i anslutning till Pinglaström (Figur 4 och 5). Jätteloka är en främmande art som etablerat sig i Sverige och kommer att betraktas som en invasiv främmande art av unionsbetydelse under den nya EU-förordningen. Den är ett problem av två skäl. Dels tränger den ut annan växtlighet genom sina höga, täta bestånd och dels kan dess växtsaft ge smärtsamma brännskadeliknande symtom med kraftig hudirritation och blåsor. På grund av detta har flera kommuner infört bekämpningsprogram mot jätteloka. Förekomster av jätteloka finns utmärkta på kartan på nästa sida. Ur bekämpningssynpunkt är de mycket stora bestånden vid punkterna 1, 5, 6 och 7 mest angelägna att få bukt med.

Figur 4. Den giftiga jätteloka bildar gärna stora, sammanhängande bestånd. Bilden är från södra änden av Pinglaström (punkt nr. 7).

Figur 5. Områden med jätteloka längs med Pinglaström. (1) Mer än 500 ex, både på före detta åker intill ån och längs åstranden; (2) 5 ex. vid ån; (3) 25 ex. i väggkant; (4) 20 ex. i åkerkant; (5) Mer än 500 ex., både längs åkerkanten och vid åstranden; (6) Mer än 100 ex., vid fältbesöket bekämpad väst om ån; (7) Mer än 500 ex.

4 REFERENSER

Webbsidor

Artportalen: www.artportalen.se

Artfakta för rödlistade arter: <https://artfakta.artdatabanken.se>

Trädportalen: <http://www.tradportalen.se/>

Skogsstyrelsen: <https://skogskartan.skogsstyrelsen.se/skogskartan/>

WSP Stab

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7

T: +46 10 7225000
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

BILAGA 1

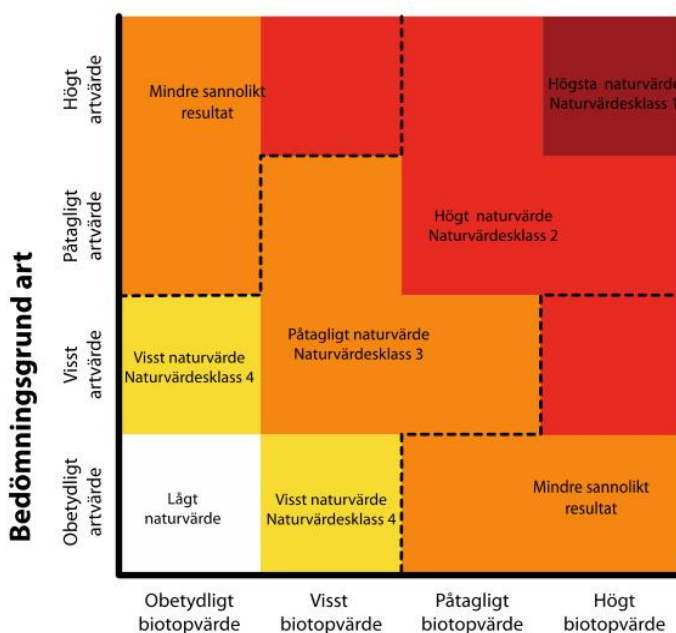
Metodik använd vid naturvärdesinventeringen

Undersökningen omfattar en allmän inventering av bakgrundsinformation, ett fältbesök och en systematisk bedömning av naturvärden enligt standardiserad metod.¹

I den allmänna inventeringen av bakgrundsinformation ingår inventering av befintliga data som beskriver området, bakgrundsmaterial ifrån berörda myndigheter, och informationssök i öppna databaser. Aktuellt område inventeras översiktligt i fält med avseende på förekommande naturtyper och markanvändning.

Den systematiska naturvärdesbedömningen syftar till att uppskatta underlaget för biologisk mångfald. Rödlistade arter, signalarter eller andra värdearter noteras. Naturvärdesbedömningen baseras på att kartlägga de egenskaper i naturen – strukturer, åldersfördelning, avdöende, topografi, bördighet, kulturpåverkan, m.m. – som är av betydelse för mängden kärlväxter, mossor, lavar, vedlevande svampar, fåglar, insekter och övriga djur, det vill säga biologisk mångfald.

Naturvärdesbedömning innebär att ett geografiskt områdes betydelse för biologisk mångfald bedöms med hjälp av bedömningsgrunderna art och biotop, se Figur 1. Naturvärdesbedömning avser den biologiska mångfaldens nuvarande tillstånd. Bedömningsgrunderna är inte kvantitativa utan ska sättas i relation till vad som kan förväntas i den aktuella biotopen och regionen.

Figur 1. Naturvärdesbedömning vid NVI. Utfall för bedömningsgrund art respektive bedömningsgrund biotop leder till en viss naturvärdesklass. Figuren är från SIS Standard Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning.

NATURVÄRDESKLASSER

Inom området förekommande naturtyper klassas på en gemensam skala utifrån naturvärde. Ett naturvärdesobjekts betydelse för biologisk mångfald, det vill säga graden av naturvärde bedöms enligt en fastställd skala i olika naturvärdesklasser, där klasserna är:

Högsta naturvärde – (naturvärdesklass 1) störst positiv betydelse för biologisk mångfald. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

Högt naturvärde – (naturvärdesklass 2) stor positiv betydelse för biologisk mångfald. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.

Naturvärdesklass 2 motsvarar ungefär Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, lövskogsinventeringens klass 1 och 2, ängs- och betesmarksinventeringens klass aktivt objekt, ängs- och hagmarksinventeringens klass 1–3, ädellövskogsinventeringens klass 1 och 2, skyddsvärda träd enligt åtgärdsprogrammet, våtmarksinventeringens klass 1 och 2, rikkärrsinventeringens klass 1–3, limniska nyckelbiotoper, skogsbrukets klass urvatten, värdekärnor i naturreservat samt fullgoda Natura 2000-naturtyper. Detta förutsatt att de inte uppfyller högsta naturvärde.

Påtagligt naturvärde – (naturvärdesklass 3) påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald. Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Naturvärdesklass 3 motsvarar ungefär ängs- och betesmarksinventeringens klass restaurerbar ängs- och betesmark, Skogsstyrelsens objekt med naturvärde, lövskogsinventeringens klass 3, ädellövskogs-inventeringens klass 3, våtmarksinventeringens klass 3 och 4 samt skogsbrukets klass naturvatten.

Visst naturvärde – (naturvärdesklass 4) viss positiv betydelse för biologisk mångfald. Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Naturvärdesklass 4 motsvarar inte någon klass i de större nationella inventeringar som gjorts. Naturvärdesklass 4 motsvarar ungefär områden som omfattas av generellt biotopskydd men som inte uppfyller kriterier för högre naturvärdesklass. Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, t.ex. äldre produktionskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

NATURVÅRDSARTER

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter och signalarter. Förekomst av en eller flera naturvårdsarter kan indikera att ett område har högt naturvärde eller så kan förekomsten av en naturvårdsart i sig indikera en särskild betydelse för biologisk mångfald. Naturvårdsarter har lanserats av ArtDatabanken som ett verktyg vid naturvärdesbedömning och vid revidering av rödlistan kommer listor på användbara naturvårdsarter tas fram för olika biotoper.

RÖDLISTAN

Den svenska Rödlistan² innehåller en bedömning av olika arters risk att dö ut i Sverige. De arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) eller Kunskapsbrist (DD) benämns rödlistade. De arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns hotade. Kategorin kunskapsbrist omfattar arter där kunskapen är så bristfällig att de inte kan placeras i någon kategori, men där tillgängliga data ändå tyder på att de borde vara rödlistade. Rödlistan baseras på internationellt vedertagna kriterier från Internationella Naturvårdsunionen (IUCN).

Litteratur

¹ SIS, 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SVENSK STANDARD SS 199000:2014.

² ArtDatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.